

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla XLVII. Præsumitur ignorantia, ubi scientia non probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

gent. l. un. c. de privilegio dotis. l. quia tale. ff. solv. matrim.

R. Non idem hæredibus, qui uxoris filii non sunt, quod marito indulgendum Ius censuit. Vnde quamvis prodigè dotem absumpsisset non nisi pro commodo restituere cogitur, quod privilegium hæredibus non debetur, sed totam, quanta erat, dotem reddent.

V. Quod attinet alios successores, non hæredes, hæc pauca observatu digna sunt.

1. Bonorum possessor universalis, quoad effectum, loco hæredis est, ejusque appellatione continetur, tam in statutis, quàm in privilegiis. l. l. §. bonorum. ff. ad Trebell. l. Si filius eod. Si qui omissa causa testamenti.

2. Eodem jure tenetur, cui omnia bona legata sunt, quamvis non ut hæreditas, quia censetur fideicommissari-

us universalis. l. Nam quod. ff. ad Trebell. teneturque solvere æ alienum, sicut quilibet bonorum successor universalis.

3. Successor in regno, vel principatu, antecessoris sui contractus non debet, nec absolute potest dissolvere. c. l. De probationib. Plot. Consil. 11. alias non inveniet, qui commercium cum ipso habere velit. Baldus in l. Princeps. ff. de legib. Moron. de treuga, & pace. Qu. 17. n. 2.

Nec obstat, quod successori suo antecessor nihil præscribat. Hoc enim in pactis conventis fallit ex præsumpto quodam, & tacito inter subditos & principes scedere.

4. De successoribus singularibus idem dicendum est, teneri scilicet ad pacta non personalia. Bald. cons. 159. & Dynu, quem vide.

REGVLA XLVII.

Præsumitur ignorantia, ubi scientia non probatur.

I. **Q**uod in Reg. 13. Ignorantia facti, non iuris excusat, monui de facto alieno intelligendum, hæc quoque servit. Non enim, quæ ab aliis geruntur, nobis præsumitur nota esse, nisi certis indicijs probetur, ut exempla docent. Nam 1. In c. Proposisti, dist. 82. digni veniã dicuntur, qui ignorârunt statutum Syricij, in provinciam delatum esse de penã incontinentium sacerdotum. 2. in c. si verã. 2. De sent. excomm. non esse excommunicatum declaratur illum, qui ignorans clericum esse, manus vio-

lentas intulit. 3. In l. Super servu. c. qui milit. non poss. præsumitur dominus ignorasse servum suum militiæ ascriptum esse. 4. l. Hoc autem. ff. de admin. tutorum, ignorasse tutor præsumitur, se tutorem datum esse. Hæc enim, & similia facti sunt, & quidem alieni: eorumque ignorantia tunc excusat, cum in iudicio allegata fuerit. l. Verum. ff. de probat. Bald. in l. Quicumque. n. 4. C. de servu fugit. Iason. in di. l. Cum quid. n. 25. Gall. l. 2. ebf. 46. n. 20.

Quod autem dicitur, scientiam proban-

bandam esse, ab adversario scilicet, vim præsumptionis indicat, & de non qualicumque, sed perfecta scientia accipitur, quæ nimirum præter rei substantiam ejus qualitates quoque, & circumstantias manifestet. *Gloss. in c. Concertationi. de appell. in 6. Romanus conf. 347. Alexan. consil. 114. lib. 1.*

II. Amplia 1. Vt ignorantia præsumatur in pupillo, & minore, licet eis indicata sint per tutorem gesta. Hinc in emphyteusi propter non solum canonem excusantur pupilli, quàm non obstante indicio, adhuc ignorare præsumuntur, quoniam imperfecta valde illorum intelligentia censetur. *Alciatus consil. 108.*

2. Quamvis procuratori alicujus res manifesta sit. Ponamus, ait *Ulpian. in l. Item veniunt. §. petitam esse. ff. De petitione hereditatis*, denunciatum esse, non tamen scit, quia non ipsi sed procuratori ejus denunciatum fuit.

3. Aliquando præsentis actui vel judicio, ignorasse præsumuntur: puta, si clientis in præsentia Advocatus peregrinâ linguâ loquatur. Tunc enim ne quidem præsens esse censetur. *Hippol. ad l. Qui ignorans. n. 15. ff. de falsis.*

4. Contra hanc ignorantiam statutum non valet, ne allegari queat. *Barr. in l. Divus. ff. de falsis.* Aliqui tamen cum *Tiraqu.* dubitant, propterea, quòd per statutum fieri queat, quod pacto fit. *V. Eber. in lo. à pacto ad Statutum.*

III. Obj. 1. Ignorantiam allegans juramento probare debet, rem videlicet, quæ ab interiore animo pendet. *c. Nulli de et. in 6. c. Si verò. c. de sent. exc. Præ-*

sumptio igitur hic locum non habet, quæ onus probandi in adversarium transferre solet. *V. Vivianum hic. Gaill. l. 2. obs. 48. n. 23. & Barb. in c. Si vero. cit.*

R. Juramentum ad probationem ignorantie non exigitur, nisi ab iis, contra quos præsumptio militat, & suspectos facit. Imò tam valida certis in casibus esse potest, ut ne quidem ab offerente admittatur: ut si persona parùm honesta sit, adeoque periculum perjurii, in quo eventu peccare eos, qui juramentum exigunt vel acceptant Theologi docent. *V. Less. c. 42. D. 10. Azor l. 1. 11. c. 11. Q. 1. c. 2.*

Obj. 2. In *c. Quanto. de præsumpt.* omnino rejicitur præsumptio ignorantie eorum, quæ in vicino acta sunt: quasi non plurima ignorare cogantur vicini: cum in eadem domo alterius alter res sæpe nesciat.

R. Vicinis nota esse facta eorum, cum quibus & inter quos vivunt, jure præsumitur, non omnia, & singula, sed quæ communiter, & non celandi studio fiunt: talia præferim, quæ mox evulgantur. Quam ob causam in *c. Quanto. cit.* dicitur. Latere te in vicino non potuit, quod ad nos in longinquo pervenit. *V. Gaill. l. 1. obs. 142. n. 5.*

Obj. 3. In *l. Situtor. C. de periculo tutorum Papinianus* vult liquidissimis probationibus (qualia sumuntur ex scripturis, & testimoniis) doceri ignorantiam ab illo, qui eam allegabat.

R. In tutore illo magna præsumptio

ptio in contrarium erat, ac proinde non leviter ab illo exactæ sunt probationes. Præsumptio enim, quæ supervenit, & fortior est, jugulat præcedentem, nec magni æstimatur fides illius, qui non magni æstimare videtur ipsam veritatem.

Obj. 4. In l. *Cum hæres*. ff. de divers. & temporal. præscript. Hæres dicitur in vitia defuncti succedere, nec minus rei alienæ notitiam habere, quàm defunctus habuit, ergo etiam scientia præsumitur.

R. Vel hæres agit de acquirendo

lucro, vel de evitando damno. Si hoc, præsumitur scientia defuncti in ipso continuata juxta textum legis citatæ: Si illud, non præsumitur; sed juxta præsentis regulæ normam probanda est. *¶ Dynum hic. Bartol. in l. Si quis delegaverit. § fin. De novat. & in l. Non fateatur. ff. De confess. Iason in §. Si quis. Infit. de ac. Abb. in c. Excommunicato. De Rescript. Alexand. Consil. 134. Roman. Consil. 382. Cepola Consil. 26. Mascard. de probationib. Conclus. 637 & Conclus. 879. Card. Tuscibus in l. l. Conclus. 22. Barb. in Axiom. 112.*

REGULA XLVIII.

Locupletari non debet aliquis cum alterius iniuria, vel iactura.

I. **O**Mnino gemina est illa l. c. 206. *Iure natura equum est, neminem cum alterius detrimento, & iniuria fieri locupletiosem. Quod pluribus explicans Rom. eloquentiæ princeps. l. 3. Offic. Hominem, inquit, hominis incommodo suum augere commodum, magis est contra naturam, quàm mors, quàm paupertas, quàm dolor, quàm cætera, quæ possunt, aut corpori accidere, aut rebus externis.*

Porrò locupletior factus censetur, tam qui penes se rem habet, quàm qui in corpus patrimonii quoquo modo convertit, aut cuius in rem versum est, licet malo eventu perierit. l. 18 ff. *quod merus causa*. Item qui debito liberatus est. l. 50 ff. *De donat. inter vir. & ux.* Cum iniuria autem vel iactura alterius locu-

pletatur. 1. Qui bona sua indebitis modis conservat, celando v. g. & negando, ne vestigal pendet. 2. Qui ut suis parcat, alienis utitur v. g. bobus ad arandum, equis ad vehendum, navibus ad navigandum. 3. Qui rem alienam quam vis à se iuste pactam ultra tempus detinet: quod etiam de pignoribus dicendum. 4. Qui quocunque modo malæ fidei possessor est. Hic enim nunquam præscribit, ut in *Part. 2. sum. Tit. 13 §. 2. probatum est*. Denique quamvis aliena res consumpta fuerit, & non extet amplius. Illa enim dum quis utitur, suis parcat, & reus manet ad compensationem.

II. Amplia 1. ut valeat etiam in pupillis & minoribus. His enim quamvis contra emptionem, venditionem